

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Hämeen liitto
Saapunut

23. 12. 2015

dnro HL/87/03.00.00/2012

PÄÄTÖS

DNr:o YM6/5222/2015

Annettu julkipanon jälkeen
18.12.2015

ASIA Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavan vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Hämeen liiton maakuntavaltuuston päätös 11.6.2012 Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavan hyväksymisestä.

KAAVAN SISÄLTÖ

Kanta-Hämeen asumista, elinkeinoja, logistiikkaa ja kaupallisia palveluita koskeva 1. vaihemaakuntakaava siltä osin kuin korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 10.11.2015 palauttanut asian Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän (C-v km) osalta ympäristöministeriölle uudelleen käsiteltäväksi.

ASIAN AIKAISEMMAT VAIHEET

Ympäristöministeriön päätös 2.4.2014

Ympäristöministeriö on 2.4.2014 antamallaan päätöksellä DNr:o YM5/5222/2012 jättänyt maakuntavaltuuston päätöksen vahvistamatta Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän (C-v km) osalta seuraavin perustein:

Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Seutukeskuksen palveluvyöhyke -osa-aluemerkinnällä (C-v km) kehityskäytävät Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen kaupunkiseuduille. Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän kuvauksen mukaan Seutukeskuksen palveluvyöhyke -osa-alueerajausmerkinnällä osoitetaan keskusta-alueiden välisiä hyviin liikenneyhteysväyliin tukeutuvia maakunnallisia tai seudullisia asumisen ja joukkoliikenteen kehityskäytäviä. Lisäksi kuvauksessa on todettu, että vyöhykkeelle voidaan sijoittaa asemakaavoitukseen perustuen myös keskusta-alueiden ulkopuolisia seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkintää koskevassa suunnittelumääräyksessä määritelty seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 5 001 kerrosneliometriä lukuun ottamatta paljon tilaa vaativaa kaupppaa, jonka alaraja on 10 001 kerrosneliometriä. Tilaa vaativalla kaupalla tarkoitetaan rautakauppaa, autokauppaa, puutarhakauppaa tai muuta vastaavaa paljon tilaa vaativaa vähittäiskauppaa. Suunnittelumääräyksessä on myös todettu, että vyöhykkeellä oleviin keskusta-alueiden ulkopuolisiin seudullisesti merkittäviin paljon tilaa vievän vähittäiskaupan suuryksiköihin on osoitettava toimivat joukkoliikenneyhteydet, jotka kytkeytyvät tarvittaessa kevyen liikenteen väylien avulla suuryksikköön.

Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkintään liittyvässä suosituksessa on todettu, että yli 2 000 kerrosneliometrin päivittäistavarakaupan yksiköt tulisi sijoittaa taajamarakenteeseen.

Ympäristöministeriö katsoo, että Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkintää koskeva suunnittelumääräys ja kuvaus ovat sisällöllisesti keskenään ristiriidassa vaikeuttaen merkinnän tulkintaa. Suunnittelumääräyksessä on maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:n mukaisesti määritelty merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja tarkoituksena nostaa maankäyttö- ja rakennuslaissa määritellyn seudullisesti vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja (2 000 kerrosneliometriä). Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän kuvaus mahdollistaa vyöhykkeelle keskusta-alueiden ulkopuolisten myös seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisen. Vaikka merkinnän kuvaus ei ole oikeusvaikutteinen, sillä on kuitenkin merkitystä kaavan tulkintaohjeena.

Vähittäiskauppaa koskevien mitoitustarkastelujen ja muun asiaa koskevan kaava-aineiston perusteella on ilmeisesti tarkoitettu, että vyöhykkeelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittäviä, vaan ainoastaan paikallisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Maakuntakaavassa esitetty merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajan tarkoituksena on ohjata kuntakaavoitusta määrittelemällä, minkä koon alittavia vähittäiskaupan suuryksiköitä kunta voi omassa kaavoituksessaan sijoittaa maakuntakaavan keskustatoimintojen alueen ja maakuntakaavaan merkittyjen km-merkintöjen ulkopuolelle, mikäli sijoittamisen muut edellytykset täyttyvät. Ympäristöministeriö katsoo, että vaihemaakuntakaavan Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän kuvauksen mahdollistama keskusta-alueiden ulkopuolisten myös seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen aiheuttaa epäselvyyttä suhteessa merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajan esittämiseen. Epäselvyyttä lisää myös suunnittelumääräyksen maininta palveluvyöhykkeellä olevista keskusta-alueiden ulkopuolisista seudullisesti merkittävistä paljon tilaa vievän vähittäiskaupan suuryksiköistä.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei vaihemaakuntakaava täytä Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän (C-v km) osalta hallintolain 44 §:n mukaista selkeyden vaatimusta.

Hämeen liiton, Humppilan kunnanhallituksen, Jokioisten kunnanhallituksen, Tammelan kunnanhallituksen ja Ypäjän kunnanhallituksen valitukset

Hämeen liitto sekä Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnanhallitukset ovat valituksissaan vaatineet, että korkein hallinto-oikeus kumoaa ympäristöministeriön päätöksen Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän (C-v km) osalta.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös

Korkein hallinto-oikeus on valituksista 10.11.2015 antamassaan päätöksessä 1462/1/14 kumonnut ympäristöministeriön päätöksen Hämeen liiton ja sen asiakumppanien valituksen johdosta siltä osin kuin Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkintä (C-v km) on jätetty vahvistamatta ja palauttanut asian tältä osin ministeriölle uudelleen käsiteltäväksi.

Korkein hallinto-oikeus on todennut perusteluissaan seuraavaa:

Ympäristöministeriö on jättänyt C-v km -merkinnän vahvistamatta katsoen, että vaihemaakuntakaava ei Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän (C-v km) osalta täytä hallintolain 44 §:n mukaista selkeyden vaatimusta. Ministeriö on vahvistamatta jättämistä koskevissa perusteluissaan katsonut muun ohella, että vaihemaakuntakaavan Seutukeskuksen palveluvyöhyke -merkinnän kuvauksen mahdollistama keskusta-alueiden ulkopuolisten myös seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen aiheuttaa epäselvyyttä suhteessa merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajan esittämiseen. Päätöksen mukaan epäselvyyttä lisää myös suunnittelumääräyksen maininta palveluvyöhykkeellä olevista keskusta-alueiden ulkopuolisista seudullisesti merkittävistä paljon tilaa vievän vähittäiskaupan suuryksiköistä.